

KORRALDUS

Keskkonnaloa väljastamise korralduse eelnõu

1. OTSUS

Arvestades alljärgnevat, võttes aluseks maapõueseaduse § 48, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lõike 1 punkti 4, haldusmenetluse seaduse § 61 lõike 1 ning tuginedes Saue Vallavolikogu 15.08.2023 otsusele nr 38 ja AS-i Tariston taotlusele nr T-KL/1018501-2, otsustab Keskkonnaamet:

1.1. anda AS-le Tariston (registrikood 10887843) Kirikla maardlas Kirikla kruusakarjääri mäeeraldisel maavara kaevandamiseks keskkonnaluba nr KL-519576 kehtivusajaga 7 aastat;

1.2. seada antavale keskkonnaloale kõrvaltingimused lähtuvalt käesoleva korralduse punktis 3.3 „Kõrvaltingimuste seadmine“ toodust;

1.3. avalikustada AS-le Tariston keskkonnaloa nr KL-519576 andmine ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Käesolev korraldus on keskkonnaloa nr KL-519576 lahutamatu osa. Keskkonnaluba nr KL-519576 on kättesaadav keskkonnaotsuste infosüsteemis <https://kotkas.envir.ee/>.

2. ASJAOLUD

2.1. Keskkonnaloa taotluse läbivaatamine

AS Tariston (registrikood 10887843, aadress Toompuiestee 35, Põhja-Tallinna linnaosa, Tallinn; edaspidi ka *ettevõtte*) esitas 05.06.2023 Keskkonnaametile taotluse Kirikla kruusakarjääri keskkonnaloa saamiseks. Esmataotlus on registreeritud KOTKAS-s 04.05.2023 menetluse nr M-124698 juurde, korrigeeritud taotlus 05.06.2023.

Taotletav Kirikla kruusakarjäär asub Harju maakonnas Saue vallas Kohatu külas riigile kuuluval kinnistul Kernu metskond 15 (katastritunnus 29701:006:0425, registriosa nr 12166150), mille riigivara valitseja on Kliimaministeerium ja volitatud asutus Riigimetsa Majandamise Keskus. Tegemist on uue mäeeraldisega, mille pindala on 2,95 ha ja teenindusmaa pindala on 5,88 ha.

Taotletav mäeeraldis hõlmab Kirikla lubjakivimaardla (registrikaart nr 0983) ehituskruusa aktiivse tarbevaru plokki 3 täielikult. Mäeeraldisega seotud varukogused on järgmised: ehituskruusa aktiivne tarbevaru on 79 tuh m³ ja kaevandatav varu 77,4 tuh m³.

Maavara kasutuseladeks on teede- ja üldehitus. Kaevandamise keskmiseks aastamääraks taotletakse 13 tuh m³. Keskkonnaloo kehtivusajaks taotletakse 7 aastat ja kaevandatud ala korrastatakse metsamaaks.

Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjalide vastavust maapõueseaduses (*MaaPS*), keskkonnaseadustiku üldosa seaduses (*KeÜS*), keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses (*KeHJS*), keskkonnaministri 23.10.2019 määruses nr 56 „Keskkonnaloo taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloo taotluse ja loa andmekoosseis“ sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks taotluse menetlemiseks.

Riigilõiv 1000 eurot on tasutud 04.05.2023 riigilõivuseaduse § 136² lõike 1 punkti 4 kohaselt.

Keskkonnaloo taotlust on kontrollinud maavarade registri vastutav töötaja (Maa-ameti 09.05.2023 kiri nr 9-3/23/17850-2 ja 08.06.2023 kiri nr 9-3/23/7850-4).

Avalikus kasutuses oleva kohaliku Kirikla - Kohatu tee nr 2970220 äärmise sõiduraja välimine serv jääb taotletava mäeeraldisel ja selle teenindusmaa edelaservast ~22 m kaugusele. Kirikla-Kohatu teele on määratud tee kaitsevöönd 20 m sõiduraja äärmisest servast. Taotletaval mäeeraldisel ja mäeeraldisel teenindusmaal kattuvust tee kaitsevööndiga ei ole.

Rail Baltic raudtee kavandatav trassikoridor jääb taotletavast mäeeraldisest ja selle teenindusmaast ~13,3 km kaugusele idasuunda.

Mäeeraldisel ja selle teenindusmaal ei asu kaitsealuseid üksikobjekte, kommunikatsioone ja ehitisi.

2.2. Keskkonnaloo taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

KeÜS § 47 lõike 2 kohaselt avaldatakse keskkonnaloo taotluse menetluse võtmise kohta teade väljaandes Ametlikud Teadaanded ja kohalikus või maakondlikus ajalehes. Teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaamet jättis keskkonnaloo taotluse menetluse võtmise teate avalikustamata kohalikus või maakondlikus ajalehes, kuna kavandatav tegevus on väikese mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ning kavandatud tegevuse vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaloo taotlus on 15.06.2023 avalikustatud ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Keskkonnaamet teavitas 15.06.2023 kirjaga nr DM-124698-8 keskkonnaloa taotluse esitamisest ja avatud menetluse algatamisest KeÜS § 46 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud isikuid.

Kuni loa andmise või andmisest keeldumise otsuse tegemiseni on igaühel õigus esitada taotluse kohta ettepanekuid ja vastuväiteid. Avalikustamise käigus teatasid piirinaabrid soovist saada edasisi teavitusi menetluse käigu kohta (kirjad registreeritud KOTKAS-s vastavalt 27.06.2023 numbriga DM-124698-11, 14.07.2023 numbriga DM-124698-12 ja 27.07.2023 numbriga DM-124698-13). Ühes kirjas edastati ka pöördumine menetlusosalise ning Kohatu küla elanike nimel, milles paluti vastuseid tekkinud küsimustele. Samuti avaldati soovi viia läbi avalik istung asja arutamiseks.

Keskkonnaamet vastas pöördumisele 24.08.2023 kirjaga nr DM-124698-16. Pöördumises esitatud küsimusi ja Keskkonnaameti vastuseid käsitletakse pikemalt käesoleva korralduse punktis 3.4. Lisaks märkis Keskkonnaamet, et võtab soovi avaliku arutelu toimumiseks arvesse ning KeÜS § 48¹ alusel kavandab avaliku arutelu korraldamise keskkonnaloa eelnõu avalikustamise etapis.

Avalikustamise käigus teatas Transpordiamet 15.06.2023 kirjaga nr 7.1-7/23/13434-2 (registreeritud KOTKAS-s 15.06.2023 numbriga DM-124698-10), et nõustub loa taotlusega järgmistel tingimustel:

1. oleva ristmiku, riigitee 11220 Kernu-Kohila km 2,525, gabariidid ei vasta maavara väljaveoks vajalikele nõuetele, seega tuleb väljaveoks kasutatav ristumiskoht rekonstrueerida ning selleks kõigepealt taotleda Transpordiametilt EhS § 99 lõike 3 alusel nõuded projekti koostamiseks;
2. samuti tuleb ette näha kasutatava kohaliku Kirikla-Kohatu tee viimine tolmuva katte alla vähemalt riigitee kaitsevööndi (30 m) ulatuses, sest vastavalt liikluseaduse § 7² lõikele 1 on keelatud teed kahjustada ja risustada.

Transpordiameti soovitud nõuete keskkonnaloale lisamist on kaalutletud käesoleva korralduse punktis 3.4.

KeÜS § 47 lõige 6 sätestab, et kui sama paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse menetlusse võtmise teates ei avaldatud keskkonnaloa taotluse ja selle kohta antava haldusakti eelnõu väljapaneku aega ja kohta või seisukoha ning küsimuste esitamise tähtaega ja adressaati, avaldatakse nende andmetega teade vastavalt käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 2¹ sätestatud nõuetele viivitamata pärast haldusakti eelnõu valmimist. KeÜS § 47 lõige 2 sätestab, et teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaamet jättis keskkonnaloa taotluse kohta antava haldusakti eelnõu teate kohalikus või maakondlikus ajalehes avalikustamata, kuna kavandatud tegevus on väikese mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ning antud tegevuse vastu puudub piisav avalik huvi.

KeÜS § 47 lõike 2, haldusmenetluse seaduse (*HMS*) § 48 ja § 49 lõigete 1 ja 2 alusel pani Keskkonnaamet xx.12.2023 õigusakti eelnõu koos seletuskirja ja taotlusele lisatud ning menetluse käigus haldusorganile esitatud või tema poolt koostatud muude asjasse puutuvate oluliste dokumentidega avalikkusele tutvumiseks välja ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded, määrates ettepanekute ja vastuväidete esitamise võimaluse teates märgitud tähtaja jooksul. Lisaks teavitati asjast huvitatud isikuid xx kirjaga nr xx.

Tuginedes KeÜS §-le 48¹ ja HMS §-le 50 korraldas Keskkonnaamet ettepanekute ja vastuväidete arutamiseks 02.01.2024 Haiba rahvamajas avaliku istungi. Avalikul istungil arutletud teemad ja tehtud kokkulepped on toodud korralduse punktis 3.4.

Eelnõu avalikustamise käigus ettepanekuid ja vastuväiteid *esitati/ei esitatud*.

Vastavalt HMS § 40 lõikele 1 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Keskkonnaamet küsis AS-lt Tariston xx kirjaga nr xx arvamust või vastuväiteid keskkonnaloa andmise otsuse ja loa eelnõule kahe nädala jooksul kirja saamisest, hiljemalt kuupäevaks xx.

AS Tariston määratud tähtaja jooksul xxx.

2.3. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

KeHJS § 3 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. KeHJS § 11 lõigete 3 ja 4 kohaselt on keskkonnamõju hindamine (*KMH*) kohustuslik KeHJS § 6 lõike 1 tegevuste korral, KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud tegevuste korral tuleb kaaluda *KMH* algatamist või algatamata jätmist, lisades otsusele KeHJS § 6 lõike 3 kohase eelhindamise tulemused. KeHJS § 6 lõike 1 kohaselt ei kuulu ettevõtte poolt taotletav tegevus olulise keskkonnamõjuga tegevuste loetelusse. Kavandatav tegevus kuulub KeHJS § 6 lõike 2 punktis 2 nimetatud tegevusvaldkonda, mille täpsustatud loetelu on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005. a määruses nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu” (*KMH määrus*).

KMH määruse § 1 lõike 1 ja § 3 punkti 4 kohaselt peab otsustaja andma eelhinnangu selle kohta, kas pealmaakaevandamine kuni 25 hektari suurusel alal on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga tegevus või mitte ning otsustama *KMH* algatamise või algatamata jätmise üle.

Keskkonnaamet jättis xx kirjaga nr xx „Kirikla maardla Kirikla kruusakarjääri keskkonnaloa taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise“ algatamata *KMH* Kirikla kruusakarjääri keskkonnaloa taotlusele. Kavandatava tegevuse keskkonnameetmed ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või leevendamiseks tuuakse välja keskkonnaloa kõrvaltingimustena (vt p 3.3.).

3. KAALUTLUSED

3.1. Kaalutlused keskkonnaloa andmisel

Korralduse otsustava osa punktiga 1.1 antav keskkonnaluba nr KL-519576 annab AS-le Tariston õiguse Kirikla kruusakarjääri mäeeraldisel maavara kaevandamiseks.

3.2. Täiendavad kaalutlused keskkonnaloa andmisel

MaaPS § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse maavara kaevandamise keskkonnaloa andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS-i erisusi.

MaaPS § 49 lõike 1 kohaselt esitab taotleja kaevandamise keskkonnaloa saamiseks loa andjale taotluse.

MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamise keskkonnaloa Keskkonnaamet.

MaaPS § 49 lõike 6 kohaselt saadab keskkonnaloa andja kaevandamise keskkonnaloa taotluse arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates. Koosõlas MaaPS § 49 lõikega 6 edastas Keskkonnaamet Kirikla kruusakarjääri keskkonnaloa taotluse 15.06.2023 kirjaga nr DM-124698-9 Saue Vallavalitsusele arvamuse avaldamiseks, tähtajaga 16.08.2023. Saue Vallavolikogu nõustus 15.08.2023 otsusega nr 38 (registreeritud KOTKAS-s 17.08.2023 numbriga DM-124698-14) tingimuslikult keskkonnaloa andmisega. AS Tariston on Saue Vallavolikogu esitatud kõigi tingimustega nõus (ettevõtte 28.09.2023 kiri on registreeritud KOTKAS-s 28.09.2023 numbriga DM-124698-18).

MaaPS § 50 lõike 6 kohaselt tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjäätmeid, mida ladustatakse mäeeraldisel teenindusmaal, mis ei ole jäätmeoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses. MaaPS § 50 lõike 3 kohaselt peab taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjäätmete kohta. Kirikla kruusakarjääri keskkonnaloa taotluse seletuskirja kohaselt kaevandamisjäätmeid ei teki. Kaevandamisjäätmeteks võib kvalifitseerida kooritud katendi (kokku 11,6 tuh m³), kuid taotluse kohaselt korrastatakse karjäär metsamaaks ning eemaldatud katend kasutatakse täies mahus ala korrastamisel või võõrandatakse. Kaevandamise ajal on katendivallid efektiivsed müra- ja tolmutõkked. Eelnevale tuginedes ei ole antavale keskkonnaloale jäätmete eriosa lisamine vajalik. Juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjäätmeid siiski tekib, on kohustus ka kaevandamise jäätmekava esitada ning taotleda keskkonnaloale juurde jäätmete eriosa.

KeÜS § 42 lõike 1 punkti 5 kohaselt peab keskkonnaloa taotluses märkima kavandatava tegevuse eesmärgi ja põhjenduse. Taotletav Kirikla kruusakarjäär asub Rapla maakonna vahetus läheduses ning lähimad killustikku tootvad karjäärid jäävad 5 – 15 km kaugusele. Keskkonnaloa taotluses on kirjeldatud, et arvestades Harju- ja Raplamaa planeeritud ehitusmahtusid, suureneb

maakondade ehitusmaavarade vajadus lähiaastail hüppeliselt ning vajaliku ehitus- ja täitematerjali mahu tagamiseks on oluline kasutusele võtta uusi ehitusmaavarade leiukohti. Väljatavate maavarade kasutamine karjääride vahetus läheduses asuvatel ehitusobjektidel aitab minimeerida materjali transpordist tulenevat negatiivset keskkonnamõju ning vähendada objektide ehitusmaksumusi.

Saue Vallavolikogu 15.08.2023 otsuses nr 38 on kirjeldatud, et ettevõttele on saadetud 20.06.2023 täiendav päring, et saada selgitusi kruusakarjääri avamise vajalikkusest. Ettevõtte vastas 26.06.2023 kirjaga, milles põhjendas kruusakarjääri avamise vajalikkust järgmiselt: „*Taotletav Kirikla kruusakarjäär asub soodsas asukohas, arvestades suuri taristuprojekte. Eesti on võtnud kohustuseks ehitada põhimaanteede nr 2 Tallinna-Tartu-Võru-Luhamaa ja nr 4 Tallinna-Pärnu-Ikla maanteede neljarealisteks (2+2) aastaks 2030. Taotletav Kirikla kruusakarjäär jääb ca 7 km kaugusele mööda veoteid järgmisest Tallinn-Pärnu-Ikla põhimaantee võimalikust 2+2 või 2+1 ehitamise teelõigust. Samuti asub Kirikla kruusakarjäär ca 15 km kaugusel Rail Baltic raudteetrassist, mille põhitrass ja enamused maanteeviadukte on alles välja ehitamata. Näiteks on hetkel hankes „Rail Baltica Raplamaa põhitrassi raudteetaristu I etapi ehitustööd“ (sh Kohila liiklussõlm), mille põhiline ehitusaeg jääb aastasse 2024 kuni 2025. Hanke eeldatav vajaminev täitematerjalide maht on üle 1,1 milj m³. Võrdluseks tulevase Kirikla kruusakarjääri taotletav kaevandatav varu on 77,4 tuh m³. Kirikla kruusakarjäär oleks üks lähemaid karjääre Kohila liiklussõlmele.“*

Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb hetkel kehtiva MaaPS §-s 55 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid.

MaaPS § 55 lõike 2 punktides 1-9 ja lõike 3 punktides 2-3 toodud asjaolusid Kirikla kruusakarjääri mäeeraldise, mäeeraldise teenindusmaa või nende asukohaga seoses ei esine, seega ei ole nimetatud punkte keeldumise alusena asjakohane käsitleda.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 10 sätestab, et keskkonnanaloo andmisest keeldutakse, kui kaevandamine on vastuolus riigi huviga. Riigi huvi on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strateegiadokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“. Keskkonnaamet on hinnanud esitatud taotluse materjale ja menetluse käigus kogutud andmeid ning leidnud, et teadaolevalt käesoleva loa andmisega ei minda vastuollu riigi huviga. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 2 punkti 10 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 11 sätestab, et keskkonnanaloo andmisest keeldutakse, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus keskkonnanaloo andmisega. Saue Vallavolikogu nõustus keskkonnanaloo andmisega tingimuslikult ning taotleja ei ole otsust vaidlustanud. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 2 punkti 11 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 12 sätestab, et keskkonnanaloo andmisest keeldutakse, kui taotletava keskkonnanaloo alusel tehtavad tööd võivad oluliselt ebasoodsalt mõjutada kaitstavat loodusobjekti ja seda ebasoodsat mõju ei saa muul viisil vältida kui loa andmisest keeldumisega. Keskkonnaameti xx kirjaga nr xx kinnitatud KMH eelhinnangu järeldus oli, et kavandatava

tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 2 punkti 12 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 55 lõike 3 punkt 1 sätestab, et kaevandamisloa andmisest võib keelduda, kui taotlejale on määratud rohkem kui üks karistus kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest ja selle andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus. AS Tariston ei ole seisuga xxx karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest.

Maavara kaevandamiseks ja töötlemiseks kasutatava maa katastriüksuse sihtotstarve määramise ja muutmise nõuded on sätestatud maakatastriseaduses.

3.3. Kõrvaltingimuste seadmine

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutusõigust tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). MaaPS § 56 lõike 1 punkti 9 kohaselt märgitakse kaevandamisloale meetmed, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest tuleneva keskkonnanahäiringu vähendamiseks. Keskkonnalooga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele. Kõrvaltingimused ja seirevajadused sätestatakse keskkonnaloa eriosades vastavalt asjakohasusele.

3.3.1. Eelhinnangus esitatud keskkonnameetmed

Keskkonnaamet on kavandatava tegevuse kohta andnud keskkonnamõjude eelhinnangu ning otsustanud xx kirjaga nr xx Kirikla kruusakarjääri keskkonnaloa taotlusele jätta KMH algatamata. Eelhinnangus analüüsiti karjääri tööga kaasnevate keskkonnanahäiringute võimalikku teket ja levimist ning intensiivsust. Eelhinnangu lõppjärelendusena leiti, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju. Kavandatava tegevuse mõjualana käsitleti Kirikla kruusakarjääri mäeeraldise teenindusmaad ning ca 250-300 m ümber selle, kuna nii kaugele võib teoreetiliselt ulatuda müra või tahkete peenosakeste häiring. Keskkonnanahäiringute vältimiseks ja leevendamiseks esitati eelhinnangus järgmised keskkonnameetmed, millega tuleb loa andmisel arvestada:

1. kaevandamisala teenindav väljaveotee planeerida Kirikla kruusakarjääri lõuna osast Kirikla Kohatu tee (nr 2970220) suunaga 11220 Kernu-Kohila tee;
2. kaevandaja on kohustatud säilitama heakorra Saue vallale kuuluva Kirikla-Kohatu tee (nr 2970220) osal, mida kasutatakse karjäärist väljaveo teena;
3. kaevandamisala nõlvad kujundada lauged, et mitte takistada loomade loomulikku liikumist looduses;
4. kaevandamine peab toimuma järk-järgult, alustades ala lõunaosast;

5. kaevandamisala korrastamisprojekti tuleb ette näha metsa istutus vastavalt EVS standardile (EVS 939-1:2020) „Puittaimed haljastuses“;
6. kaevandamisala korrastada paralleelselt kaevandamistegevusega järk-järguliselt, et vähendada rohekoridorile levivaid häiringuid (tolm, müra ja loomade liikumisteede hävimine);
7. kaevandamistegevusest põhjustatud müra osas kaebuste esinemise korral on keskkonnanaloo omanikul kohustus mõõta mürataset aktiivse kaevandamistegevuse ja maavara väljaveo tingimustes kaebuse esitaja katastriüksusel. Müra piirtasemete ületamisel rakendada koheselt leevendusmeetmeid ja korraldada karjääri töö selliselt, et ületamisi ei esineks;
8. purustus-sorteerimissõlm asub kaevandamisala kõige madalamas punktis, maksimaalselt kaevandamisala lõuna osas ega tohi töötada lindude pesitsus- ja poegade üleskasvatamise ajal vahemikus 15.04-15.07;
9. sademetevaesel ajal kasutada niisutamist tolmu leviku tõkestamiseks tolmu tekkekohtades ja selle tootmismaalt väljalevikukohtades (sh piirdealadel ning purustussõlmes) ning väljaveoteede piirdealadel regulaarne teede puhastamine, vältimaks tolmu levikut väljaspool kaevandamisala;
10. metsaraie mäeeraldisel ning selle teenindusmaal ei ole lubatud lindude pesitsus- ja poegade üleskasvatamise ajal vahemikus 15.04-15.07;
11. katendivallid rajada lähimate elamute suunale.

Leevendusmeetmete esitamisel on arvestatud nii kohaliku omavalitsuse üksuse seatud tingimusi (meetmed nr 1-10) kui ka keskkonnahäiringute leevendamise võimalusi (meede nr 11).

3.3.2. Kohaliku omavalitsuse üksuse esitatud tingimused

Saue Vallavolikogu nõustus 15.08.2023 otsusega nr 38 Kirikla kruusakarjääri keskkonnanaloo andmisega järgmistel tingimustel:

1. enne kaevandusloa väljastamist koostatakse perspektiivsel kaevandusalal keskkonnamõju eelhindang, milles on kajastatud Saue valla üldplaneering ning sellest tulenevad piirangud;
2. kaevandusala teenindav väljaveotee planeerida Kirikla kruusakarjääri lõuna osast Kirikla-Kohatu teele (nr 2970220) suunaga 11220 Kernu-Kohila teele;
3. kaevandaja on kohustatud säilitama heakorra Saue valla kuuluva Kirikla-Kohatu tee (nr 2970220) osal, mida kasutatakse karjäärist väljaveo teena;
4. sademetevaesel ajal kasutada niisutamist tolmu leviku tõkestamiseks tolmu tekkekohtades ja selle tootmismaalt väljalevikukohtades (sh piirdealadel ning purustussõlmes) ning väljaveoteede piirdealadel regulaarne teede puhastamine vältimaks tolmu levikut väljaspool kaevandusala;
5. purustus-sorteerimissõlm asub kaevandusala kõige madalamas punktis, maksimaalselt kaevandusala lõuna osas ega tohi töötada lindude pesitsus- ja poegade üleskasvatamise ajal vahemikus 15.04-15.07;
6. kaevandusala nõlvad kujundada lauged, et mitte takistada loomade loomulikku liikumist looduses;
7. kaevandamine toimub järk-järgult alustades ala lõuna osast;
8. kaevandusala korrastada paralleelselt kaevandustegevusega järk-järguliselt, et vähendada

- rohekoridorile levivaid häiringuid (tolm, müra ja loomade liikumisteede hävimine);
9. metsaraie mäeeraldisel ning selle teenindusmaal ei ole lubatud lindude pesitsus- ja poegade üleskasvatamise ajal vahemikus 15.04-15.07;
 10. taotleda korrastustingimused Saue Vallavalitsuselt koheselt peale keskkonnavalitsuse väljastamist;
 11. kaevandusala taastamisprojekti tuleb ette näha metsa istutus vastavalt EVS standardile (EVS 939-1:2020) „Puittaimed haljastuses”;
 12. Saue Vallavolikogu ei nõustu peale taotletava kaevandusloa väljastamist nimetatud asukohas keskkonnavalitsuse pikendamata.

Keskkonnaamet edastas 18.08.2023 kirjaga nr DM-124698-15 AS-le Tariston tutvumiseks ja seisukoha võtmiseks kohaliku omavalitsuse üksuse otsuse ning palus teatada, kas ettevõtte nõustub selles esitatud tingimustega või soovib otsuse vaidlustada. AS Tariston teatas 28.09.2023 kirjaga, et nõustub kõigi esitatud tingimustega.

3.3.3 Keskkonnavalitsuse kantavad kõrvaltingimused

Keskkonnavalitsusega reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldisel teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele. Kohaliku omavalitsuse üksuse esitatud tingimusi tuleb arvestada kui loa andmise nõusoleku aluseid. Kuivõrd ettevõtte on nõus täitma kõiki Saue Vallavolikogu tingimusi ning eelhinnangu järelalusena esitatud keskkonnamõju arvestavad neid samuti, lisatakse keskkonnavalitsusele kõik keskkonnamõju arvestavad, mis on toodud käesoleva korralduse punktis 3.3.1. Keskkonnamõju arvestamises on korrigeeritud Saue Vallavolikogu termineid „kaevandusala“, „kaevandusluba“ ja „taastamisprojekt“ ning nende asemel kasutatakse „kaevandamisala“, „kaevandamisluba“ ja „korrastamisprojekt“.

Kohaliku omavalitsuse üksuse tingimusi nr 1, 10 ja 12 keskkonnavalitsuse kõrvaltingimusteks ei lisata. Keskkonnamõju eelhinnangu andmise kohustus on Keskkonnaametil, mitte loa taotlejal ning eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lõike 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded“. Kehtivatest õigusaktidest tulenevalt annab korrastamistingimused Keskkonnaamet, küsides selleks ka kohaliku omavalitsuse üksuse arvamust. Seega ei saa lisada korrastamistingimuste küsimise nõuet keskkonnavalitsusele, kuivõrd korrastamistingimuste andmise kord on reguleeritud seadusega. Keskkonnavalitsuse kehtivusaja pikendamise võimalused ja nõuded on sätestatud MaaPS-s ja KeÜS-s, mis tähendab, et loa omajal on õigus taotlus selleks siiski esitada. Tingimus nr 12 on loa taotlejale eelkõige informatiivne ega oma õiguslikku kaalu.

KMH algatamata jätmise ja leevendusmeetmete seadmise osas kohaliku omavalitsuse üksus ettepanekuid *esitas/ei esitanud* (KeHJS § 11 lõike 2² alusel saadeti xx kirjaga nr xx Kirikla kruusakarjääri keskkonnavalitsusele taotlusele koostatud keskkonnamõju eelhinnangu ja KMH algatamata jätmise otsuse eelnõu seisukoha võtmiseks Saue Vallavalitsusele, seisukoha esitamise tähtajaga xxx).

3.4. Avalikustamise käigus esitatud ettepanekute ja vastuväidete kaalumise

Keskkonnaloa taotluse avalikustamise käigus laekus menetlusosalistelt mitmeid küsimusi ja ettepanekuid taotluse kohta, samuti avaldati soovi viia läbi avalik istung asja arutamiseks. Ühes 26.07.2023 e-kirjaga esitatud pöördumises kirja saatja ja Kohatu küla elanike nimel sooviti saada vastuseid allpool toodud küsimustele, millele Keskkonnaamet vastas 24.08.2023 kirjaga nr DM-124698-16.

Esmalt toodi välja, et Keskkonnaamet on 15.06.2023 taotlejale saadetud kirjas nr DM-124698-7 märkinud, et kaasnev keskkonnarisk või keskkonnahäiring on vähene või piisava avaliku huvi puudumisega. Pöördujatele jäi selline eeldus arusaamatuks ja neile esitatud materjalist ei selgunud, millel väide põhineb. Samuti leiti, et ei ole tõene, et puudub piisav avalik huvi, vastupidi - nii Kohatu kui ka Kirikla kogukonnal on kõrgendatud huvi, mistõttu paluti neid kaasata ja hoida kursis antud menetlusega ning edaspidiste menetlustega, mille raames soovitakse karjääri avamist Saue vallas Kohatu külas riigile kuuluval kinnistul Kernu metskond 15 (29701:006:0425).

Keskkonnaamet selgitas, et viidatud väide käis keskkonnaloa taotluse teate maakondlikus või kohalikus ajalehes avalikustamise vajalikkuse kohta, kuna varasema praktika põhjal ei ole taotletava Kirikla kruusakarjääriga sarnase suurusega kruusakarjääride tööga kaasnevad keskkonnahäiringud sedavõrd mastaapsed, et tegevust liigitada olulise häiringuga tegevuste hulka. Keskkonnaameti hinnangul on taotletava karjääri asukoha kinnistuga piirnevate kinnistute ja lähiümbruses paiknevate majapidamiste omanike personaalse kirjaga teavitamine efektiivsem, kuna kõik puudutatud elanikud ei pruugi olla tellinud maakondlikku lehte ja kohaliku lehe ilmumise sagedus on tihti harv. Lisaks Keskkonnaameti saadetud teavituskirjadele avalikustati taotluse esitamisest teade ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ning ka Saue valla veebileheküljel.

Teiseks kirjeldati, et Keskkonnaamet on 15.06.2023 kirjas nr DM-124698-7 öelnud, et olemas on eelhindang ja paluti see edastada tutvumiseks. Lisaks märgiti, et tundub menetluslikult kummaline, et võetakse arvesse loa taotleja seisukohta, kuna loa taotleja huvi ei ole tavapäraselt läbi viia täiemahulist keskkonnamõjude hindamist (*KMH*).

Keskkonnaamet selgitas, et käesolevaks hetkeks ei olnud veel koostatud kavandatava tegevuse kohta eelhindangut ega *KMH* algatamise või algatamata jätmise otsuse eelnõud, kuivõrd eelhindangu koostamisel võetakse arvesse ka kohaliku omavalitsuse üksuse arvamust ja võimalikke esitatud tingimusi. Ei ole harvad juhud, kus taotleja peab nendest lähtuvalt ka taotlust korrigeerima (nt vähendama mäeeraldise pindala ja muutma piire). Sellest lähtuvalt võib muutuda ka eelhindangus kirjeldatav keskkond, tegevuse mahud/iseloom ja leevendusmeetmete määramise vajadus. Lisaks, kuna eelhindangus esitatavad keskkonnameetmed kantakse ka keskkonnaloa kõrvaltingimusteks (sõnastust võidakse loa andmise korralduses vajadusel täpsustada) ja need võivad olla loa omajale piiravad, lähtub Keskkonnaamet HMS § 40 lõikest 2, mille kohaselt tuleb enne menetlusosalise suhtes sellise toimingu sooritamist, mis võib kahjustada tema õigusi, anda talle võimalus arvamuse ja vastuväidete esitamiseks.

Kolmandaks toodi välja, et AS-i Tariston esitatud taotlusmaterjalides on esitatud väide, et

„Kirikla kruusakarjääri mäeeraldise ja mäeeraldise teenindusmaa piiresse ega lähiümbrusesse ei jää ühtegi Natura 2000 võrgustiku- või looduskaitseala. Samuti ei jää taotletava mäeeraldise ümbrusesse kaitse all olevate liikide leiukohti ega elupaiku.“ Viidati Saue valla uuele üldplaneeringule, mille järgi on kõnealuses piirkonnas tegemist rohealaga, mistõttu toonitati Saue valla poolt Kirikla lubjakivikarjääri keskkonnaloa taotluse menetluse nr M-114643 raames antud seisukohta. Samuti leiti, et väide, et taotletava mäeeraldise lähiümbrusesse ei jää ühtegi looduskaitseala, ei ole õige. Kohatu küla piirneb ning ka osaliselt ulatub Lümandu maastikukaitsealale.

Keskkonnaamet selgitas, et keskkonnaloa taotlused ja nende menetlused on erinevad ning ühes menetluses antud arvamusi või seisukohti ei kanta edasi teise menetlusse. Kirikla lubjakivikarjääri taotluse menetlus nr M- 114643 on lõpetatud ning uue taotluse (Kirikla kruusakarjääri) esitamisega algas uus haldusmenetlus. AS Tariston taotleb võrreldes eelnevaga keskkonnaluba vaid palju väiksema mahuga kruusavarude kaevandamiseks ning loa kehtivusajaks soovitakse 7 aastat. Saue Vallavolikogu on 15.08.2023 otsusega nr 38 nõustunud tingimuslikult keskkonnaloa andmisega ja üheks tingimuseks muu hulgas on, et antava keskkonnaloa kehtivusaega ei olda tulevikus nõus pikendama. Kohalik omavalitsus ei ole keskkonnaloa andmisel näinud vastuolu kehtivate planeeringutega.

On õige, et mäeeraldise ja selle teenindusmaa piiresse ei jää ühtegi Natura 2000 võrgustiku- või looduskaitseala ega kaitse all olevate liikide leiukohti või elupaiku. Analoogsete suurustega karjäärade puhul on nende mõjuraadiuseks hinnatud ca 250-300 m mäeeraldise teenindusmaast. Lümandu maastikukaitseala jääb kavandatavast karjäärist enam kui 2 km kaugusele. Lähiümbruses ja mõjupiirkonnas paiknevad liigid selgitatakse välja kavandatava tegevuse eelhinnangu koostamise käigus.

Neljandaks viidati, et Keskkonnaamet on Kirikla lubjakivikarjääri keskkonnaloa andmisest keeldumise korralduses leidnud, et varustuskindlus on tagatud ning taotlus on riigi huviga vastuolus. Juhul kui on midagi muutunud, paluti esitada varustuskindluse arvutus.

Keskkonnaamet selgitas, et Kirikla lubjakivikarjääri keskkonnaloa taotluse menetluses hinnati riigi huvi lähtuvalt varustuskindluse tagatusest ehituslubjakivi osas. Ehituskruusa kui kaasneva maavara varustuskindlust toona eraldi ei käsitletud. Tulenevalt õigusaktide regulatsioonide muudatusest hindab nüüd vajadusel varustuskindlust Kliimaministeerium. Ehitusmaavarade kaevandamisloa andmise taotluste menetlustes teostatakse varustuskindluse hindamine juhul, kui kohalik omavalitsus ei ole loa andmisega nõustunud. Praegusel juhul sellist olukorda ei ole.

Viimasena rõhutati, et ollakse endiselt valmis oma elukeskkonna ja õiguste kaitseks kaaluma õiguslikke vahendeid juhul, kui ei viida läbi täiemahulist keskkonnamõjude hindamist, eiratakse Saue valla üldplaneeringus toodud roheala terviklikkust ja mille tulemusena toimub Kirikla karjäärile kaevandamiseks loa väljastamine.

Keskkonnaamet märkis, et pöördumise esitajatel on õigus oma huvide eest seismiseks kasutada õiguslikke vahendeid oma äranägemise järgi. Keskkonnaamet lähtub oma otsuste tegemisel kehtivatest õigusaktidest ning et KeHJS mõistes ei ole tegemist olulise keskkonnamõjuga

tegevusega, mille korral on KMH läbiviimine kohustuslik. KMH vajalikkuse üle otsustatakse lähtuvalt eelhinnangust.

Taotluse avalikustamise käigus teatas Transpordiamet, et nõustub loa taotlusega järgmistel tingimustel:

1. oleva ristmiku, riigitee 11220 Kernu-Kohila km 2,525, gabariidid ei vasta maavara väljaveoks vajalikele nõuetele, seega tuleb väljaveoks kasutatav ristumiskoht rekonstrueerida ning selleks kõigepealt taotleda Transpordiametilt EhS § 99 lõike 3 alusel nõuded projekti koostamiseks;
2. samuti tuleb ette näha kasutatava kohaliku Kirikla-Kohatu tee viimine tolmuva katte alla vähemalt riigitee kaitsevööndi (30 m) ulatuses, sest vastavalt liikluseaduse § 7² lõikele 1 on keelatud teed kahjustada ja risustada.

Keskkonnaamet kaalus Transpordiameti soovitud tingimusi. Transpordiamet on menetlusse kaasatud kui piirinaaber ehk kolmas osapool, kelle ettepanekuid tuleb kaaluda ja nendega arvestamist või mitteametustamist põhjendada. Taotletava karjääri mäeeraldis ja teenindusmaa ei kattu ühegi tee kaitsevööndiga, mistõttu Transpordiameti nõue käsitleb maakasutust väljaspool mäeeraldisse teenindusmaad. Keskkonnaloa kõrvaltingimused peavad käsitlema otseselt kaevandamistegevusega seotud leevendus- ja/või ennetusmeetmeid ning need ei saa reguleerida tegevusi, mis ei toimu mäeeraldisse ja selle teenindusmaa piires.

Tee kasutamise tingimused saab määrata tee omanik. Keskkonnaamet ei ole vastu, kui keskkonnaloa omanik ja tee omanik lepivad omavahel kokku tee kasutamise tingimused. Eeltoodu alusel ei kanta Transpordiameti nõudeid keskkonnaloa kõrvaltingimusteks.

Keskkonnaloa nr KL-519576 andmise otsuse ja loa eelnõu avalikustamise käigus ettepanekuid ja vastuväiteid *laekus/ei laekunud*.

3.5. Otsekohalduvad nõuded

Keskkonnaloaga kaasnevad käitajal õigusaktidest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima AÕKS, JäätS, VeeS, MaaPS ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et õigusaktidest tulenevaid otsekohalduvaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda keskkonnaloale. Olulisemad keskkonnavalused kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „Keskkonnakaitseloa omaja meelespea“. Kohustused on leitavad Keskkonnaameti kodulehe aadressilt: <https://www.keskkonnaamet.ee/et/eesmargid-tegevused/keskkonnakaitseloa-omaja-meelespea>.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Martin Nurme 56933839
Martin.Nurme@keskkonnaamet.ee